

שאים נתן מהשמן הנותר על ראש המצורע, כיפר. ואם לא נתן, לא כיפר, דברי רבי עקיבא.

רבי יוחנן בן נורי אומר: אותו שמן הניתן על ראש המצורע בכלל שירי מצות הן, שהרי נאמר בו "והנותר", לומר שהוא הנשאר מעיקר המצוה, הנעשית במתן השמן על תנוך אזנו ובהונות ידיו, ולפיכך דינו כמצות שפיכת שיירי דם החטאת שנותר לאחר שנוק הדם על קיר המזבח, אל יסוד המזבח, הנקראת "שיירי" מצוה, משום שאינה מעכבת את הכפרה, ולכן בין ניתן בין שלא ניתן, כיפר. אלא שמעלין עליו כאילו לא כיפר!

ומדייקת הגמרא: מאי "כאילו לא כיפר"?

אילימא דמיבעי ליה לאיתווי קרבן אחרינא [לוג שמן אחר וליתנו על ראש המצורע], האמרת — בין ניתן בין לא ניתן, כיפר?!

המובחר, וכן משמע בתוס' ד"ה לאחרן, שזו דעת רבי ירמיה במסקנת הסוגיא. וכן הוכיחו האחרונים מדברי רש"י ביומא [הא] שביאר את הברייתא "כיפר ולא כיפר" "לא כיפר גברא מן המובחר".

אך בשטמ"ק [אות כ"א] כתב על פירוש רש"י כאן: "כיפר גברא על כל עשה שבידו וניצל מן היסורים" — "ואפילו אחר הפרשה", ולכאורה תמוה שהרי סמיכה היא אחר שחיטה, ובמה נחלק רב הונא עם רבא לגביה. ובהכרח שסבר רב הונא כדעת המקשה לעיל, שסמיכה נחשבת כעשה שלפני שחיטה, ועולה מכפרת עליה ככל עשה שאחר הפרשה, אלא שאין זו כפרה מן המובחר, ולכן נחשב כ"לא כיפר".

ולפי המבואר בהערות הקודמות יתכן לבאר מחלוקתם בשני אופנים: א. נחלקו אם חיוב סמיכה על הגברא ו"לא כיפר" על עשה שאחר הפרשה, אך אין חסרון בעצם הקרבן. או שהחיוב הוא מסדר עבודות הקרבן, ורק צריך להעשות בידי בעלים, אך אין כאן חיוב עשה לבעלים ואינו חייב כפרה, ומאידך אינה יכול לכפר על חסרון שחל בגוף הקרבן ו"לא כיפר קמי שמיא".

ב. יתכן לבאר שנחלקו אם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, ודעת רבא בזבחים [ל א] שאינה אלא לבסוף ולפיכך סבר שאינו נחשב כמבטל את הסמיכה רק אחר שחיטה, כי אפשר לסמוך עד סוף שחיטה, ואין השחיטה מכפרת עליה, אך רב הונא סבר שהסמיכה צריך להקדימה לתחילת שחיטה, משום שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, וכבר בתחילת שחיטה נחשבת כשחוטתה.

וכבר הקשו הגבורת ארי והגרעק"א [ביומא שם] איך פירש רש"י כרב הונא שלא כרבא וגם מדברי הרמב"ם [פ"ג מפסוהמ"ק ה"ב] דייק החזו"א [קדשים עמ' 300] שעולה מכפרת גם על סמיכה. ולביאור הנ"ל יתכן שפסקו רק משום

לן, כי פשיטא שאינו מתכפר על חטאים שלאחר שחיטה, וכל הנידון הוא רק על חטאים שנעשו בין הפרשה לשחיטה.⁽¹²⁾

אמר ליה רב הונא בר יהודה לרבא: אימא שהביאור ב"כיפר" ו"לא כיפר" הוא כך: "כיפר" גברא על כל עשה שעבר, וניצל מן היסורים. ובכלל זה התכפר גם על ביטול עשה של סמיכה,

ב-1 אך לא כיפר קמי שמיא, שאין קרבן זה לנחת רוח לבוראו משום שחיסר סמיכה על הקרבן, ועשאה כשיירי מצוה, ונחשב שלא עשה מצוה מן המובחר.

מי לא תנן לשון "לא כיפר" באופן שלא עשה בקרבן מצוה מן המובחר, והרי מצינו כן במסכת נגעים [נד] [לגבי השמן הניתן על ראש המצורע] [והוא השמן שנותר ממתן השמן על הבהונות ותנוך האוזן], דתנן, נאמר "והנותר מן השמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר, לכפר עליו לפני ה'", מלמד הכתוב

אך עצם העשה הוא בהעדר הסמיכה לפני השחיטה. ולכאורה מוכח שהאיסור הוא בשחיטה בלא סמיכה, והיינו שעל ידי השחיטה נקבע ביטול הסמיכה, ונמצא שאינו עובר בעצם סיום מעשה השחיטה אלא אחר שגמרה בלא סמיכה, שהרי אילו מתה הבהמה או נשחטה שלא כדינה לא יחשב לו כביטול העשה, ולפיכך נחשב כעשה אחר שחיטה.

ויתכן שזו כוונת רבינו הלל בפירושו לתו"כ [ויקרא פרשה ג פ"ד] [שם לא סמך כיפר על מצות עשה ומצות ל"ת שיש בה קום עשה, ולא כיפר עשה דסמיכה שהוא אחר שחיטה, דהיינו שהקרבן מכפר על עשה או לאו [הניתק לעשה] שכבר עבר ועשאו, ולא על עשה של סמיכה שמתבטל רק מפני שלא עשאו בשחיטה, כי רק אחר השחיטה נחשב כביטול. [נדוחק לומר ש"קום עשה" פירושו ניתק לעשה].

עוד יתכן שרבא לטעמיה שאינה לשחיטה אלא לבסוף, ויכול לסמוך עד סוף השחיטה, ואף שעובר בעשה בגמר השחיטה נחשב כביטול אחר שחיטה, כי לא קדם לה [ותלוי בשיתות הראשונים בחולין ל א], ודוחק.

ומו"ר הגרא"ל נקט שאף אם עובר בגמר השחיטה, הרי לא שייך שתהיה לו כפרה אלא אחר החטא, ולא בשעת עשייתו, ולגביה נחשב כעשה אחר שחיטה.

ב. בזבח תודה הוכיח מכאן שאם עולה מכפרת על עשה שאחר הפרשה, בהכרח שאין צריך לשוב בתשובה עד הוריקה כי אילו צריך לשוב קודם השחיטה, הרי ממה שלא סמך והתודה מוכח שלא שב, ולמה לא דחתה הגמרא שמשום כך לא כיפר, ולא משום שנחשב עשה שאחר הפרשה. ובהכרח שאינו חייב לשוב אז.

12. בפשטות רב הונא חולק על רבא, וסובר שעולה מכפרת גם על עשה שאחר שחיטה, דהיינו סמיכה, והיא כפרה שאינה מן

תא שמע מזהא דשנינו בתוספתא בפרק קמא של מסכת שבועות:

רבי שמעון אומר: כבשי עצרת למה הן באין [על איזה חטא באו לכפר?] ולפני שממשיכה הגמרא להביא את דבריו, היא תמדה, ומבארת: הרי **כבשי עצרת שלמים נינהו**, ואין בהם כפרה?!

אלא כך אמר רבי שמעון: **שעירי עצרת** [שהם שני שעירי חטאת הקרבים בחג השבועות, האחד יחד עם מוספי החג, והשני יחד עם הקרבנות שמקריבים עם שתי הלחם] **למה הן באין? – על טומאת מקדש וקדשיו** [על הטמאים שנכנסו למקדש או שאכלו בשר קודש מחוסר ידיעה שהם נטמאו, שלהם אין כפרה בחטאת יחיד, כי אין היחיד מביא חטאת על טומאת מקדש וקדשיו אלא אם היתה לו ידיעה בתחילה שנטמא, כמבואר בשבועות ד א].

אלא, "כיפר" גברא, "לא כיפר" קמי שמיא! ואם כן **הכא** [כשלא סמך על העולה] **נמי נפרש – "כיפר" גברא, לא כיפר קמי שמיא!** (1)

ודחינן: במצורע שייך לפרש שרבי יוחנן בן נורי אמר "כיפר ולא כיפר" ביחס לכפרה עצמה ולא קמי שמיא בלבד, כי **התם נמי – כיפר מתן בהונות**, כיון שלדעתו אם נתן מהשמן על הבהונות שוב אינו צריך לחזור וליתן עליהם, אף על פי **שלא כיפר מתנות הראש**, וצריך להביא לוג שמן אחר וליתן על הראש כדי להתכפר, [ואילו לפי רבי עקיבא אם לא נתן על הראש לא כיפר כלל וחייב לחזור וליתן על הבהונות, ומהנותר על הראש] (2).

אבל כשלא עשה סמיכה בעולה הקרבן כשר ומכפר, ואם כן אי אפשר לפרש ש"לא כיפר" פירושו קמי שמיא בלבד, שהרי לא מצינו שחסרון בקיום מצוה יקרא "לא כיפר" אלא רק באופן שנשאר על הגברא חיוב לעשות איזה דבר לכפרתו.

אלא שיירי מצוה, ורק לא כיפר קמי שמיא]. **ובשפת אמת כתב**, שאין כוונת רש"י לרבי עקיבא במתנות הראש לא כיפר כלל, אלא קמי שמיא, ונמצא שמסקנת הגמרא היא שלכולי עלמא "לא כיפר" מתנות הראש קמי שמיא, ואף שגילה הכתוב שאינן מעכבות, צריך להביא לוג אחר כדי לעשות מצוה מן המובחר. אולם לפי זה דחייא הראיה לסמיכה היא כפירוש תוס', שהרי לרש"י עיקר הראיה באה להוכיח ש"לא כיפר" הוא קמי שמיא, ודבר זה לא נדחה למסקנא. [וכן כתבו חק נתן, **מראה כהן בדעת הרמב"ם**, שלא פסק כרבי עקיבא, וראה אופן נוסף ברש"י].

והחזו"א ביאר לפי דרכו [בעמוד א הערה 10], שקושיית רב הונא ממתנות הראש היא, שנבאר מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר אף באופן שלא ביטל את הסמיכה במזיד, וכמו שלא הוזכר במתנות שמדובר באופן שלא נתן במזיד אלא רק משום שנשפך השמן, ומשמע ש"לא כיפר" אינו משום שעבר על עשה אלא אפילו על חסרון שלימות המצוה גרידא. ועל כך השיב רבא שמדובר באופן שלא נתן מתנות הראש במזיד, ולכן לא כיפר.

2. **בשפת אמת** צידד שלכולי עלמא צריך לחזור על ההזאות לפני ה', שהרי נאמר במתנות הראש "הנותר מן השמן", דהיינו שנתר מההזאות ומתן בהונות שנעשו קודם לכן. ולא נחלקו אלא לגבי מתן בהונות, שרבי יוחנן בן נורי סבר שלא נפסלו, ואין צריך לחזור וליתן, ועיקר הכפרה נעשית בהזאות, ורבי עקיבא סבר שגם מתנות הבהונות צריך לחזור וליתן שמתנות הראש מעכבין בכלם.

אולם **הגרי"ז** [במנחות ה'] נקט בפשטות שייך לחלקם לשני קרבנות, שהרי שנינו שאם נשפך הלוג אחר שבע הזאות, יביא אחר ויתחיל בהזאות, ונראה שגם כשנשפך אחר מתן

שקיימא לן שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, ובהכרח צריך להקדים את הסמיכה, ולכן בעת השחיטה נחשב שכבר עבר עשה דסמיכה קודם לה ומכפרת עליה. וראה עוד במסקנת הסוגיא להלן [ו. הערה 2].

1. בשקלא וטריא בסוגיין נאמרו שלשה ביאורים, [ובתוס' ובהערות נרחבי בהם].

פירוש רש"י, הגמרא מוכיחה מדברי רבי יוחנן בן נורי, שמצינו במתנות מצורע שמתכפר בהם, אף שלא עשה מצוה מן המובחר, ולכן נקרא "לא כיפר", וכן נבאר במבטל עשה של סמיכה, ששנינו בו ש"לא כיפר" דהיינו רק שלא עשה מצוה מן המובחר, אך יתכפר על כך בעולה, אף שביטל את העשה אחר שחיטתה.

ודחינן התם נמי כיפר מתן בהונות לא כיפר מתנות הראש, דהיינו דגם רבי יוחנן בן נורי אמר "לא כיפר" רק על מתנות הראש, שבהם לא כיפר כלל, כי לא נתנם, וצריך לחזור ולתת, ולפי רבי עקיבא "לא כיפר" גם במתנות בהונות, כי מתנות הראש מעכבות את כל הקרבן, וצריך לחזור ולתת את כלם, ואם כן יש לומר שגם בסמיכה הכוונה ש"לא כיפר" כלל, כי אין עולה מכפרת על עשה שאחר הפרשה.

פירוש התוס': הוכחת הגמרא מדברי רבי יוחנן היא, שגוף הקרבן שכבר נעשה אינו מכפר קמי שמיא מפני חסרון הסמיכה, שהרי גם מתנות בהונות "לא כיפר" קמי שמיא מפני חסרון מתנות הראש.

ודחינן, שמתנות בהונות וגוף הקרבן, שכבר נעשו, כשרים ומצרים גם קמי שמיא, ורק על מה שעדיין לא נעשה נאמר ש"לא כיפר". [נחלוקים בזה דיני סמיכה ומתנות הראש, כי על ביטול סמיכה אין לו כפרה כלל, כי עבר בביטול עשה אחר הפרשת העולה, ואילו במתנות הראש גילה הכתוב שאינם

טומאת מקדש וקדשיו שנעשו בין הקרבת הראשון לשני מכפר על עשה לאחר הפרשה, שהרי הוא הופרש כבר מערב יום טוב, בשעה שהופרש השעיר הראשון. ונקרא "עשה" משום שטומאת מקדש וקדשיו נלמדת גם מהכתוב "וישלחו מן המחנה". ומוכח שחטאת הציבור מכפרת על עשה אפילו אם הפרישה לפני עשיית החטא, והוא הדין לקרבן עולה שיכפר גם הוא על עשה שאחר הפרשה⁽⁴⁾.

ודחינן: לעולם אין קרבן מכפר על עשה שאחר הפרשה. וכאן בשני שעירי עצרת אי אילו היה מדובר באופן דאפרשינהו לשני השעירים בבת אחת, הכי נמו באמת רק הראשון היה קרב ולא השני, כי כיון שאי אפשר להתכפר על מה שנעשה לאחר הפרשה אין כל טעם בהבאתו של השעיר השני, שהרי אין לו על מה לכפר. אלא הכא במאי עסקינן, שמביאים בעצרת שני שעירים – רק באופן דאפרשינהו בזה אחר זה. שאז מועילה כפרתו של השעיר השני לכל החוטאים בטומאת מקדש וקדשיו בין הפרשת הראשון להפרשת השני.

ותמהינן: וכי בידינו ליקו ולימא ליה לקרא [להעמיד את הפסוק של שני השעירים בעצרת] דכי כתיבא שמביאין שני שעירים רק באופן שהפרישום

ועוד אמר רבי שמעון: על מה בא לכפר שעיר – העצרת השני, והרי כאשר נזרק דמו של שעיר ראשון כבר נתכפרו בו כל אותם החוטאים בטומאת מקדש וקדשיו, ואם כן, שעיר שני למה הוא קרב?

– בהכרח שהוא בא לכפר על טומאה שאירעה בין זה לזה, בין הקרבת השעיר הראשון להקרבת השעיר השני, כי דאגה התורה לכפרתם מחטא הטומאה אפילו בפרק הזמן הקצר הזה!

אמור מעתה – ראויין היו ישראל שתחייבם התורה להקריב קרבנותיהן של שעירי חטאת ולהתכפר בכך על טומאת מקדש וקדשיו בכל עת ובכל שעה כשם שהתחייבו על אותה שעה קצרה בחג השבועות, כי בכל שעה יש חשש למטמאי מקדש וקדשיו. אלא שחייב [צימצם] הכתוב ולא דקדק אחר עונותיהם להצריכם להתכפר בשעיר חטאת בכל שעה, מפני שחש על ממונם.⁽⁵⁾

והניחה הגמרא שמדובר באופן שהופרשו שני השעירים מאתמול בבת אחת, ולכך דייקה: והא הכא, דעשה לאחר הפרשה הוא, וקא מכפרא שהרי נמצא שהשעיר השני שבא לכפר על חטאי

בעולה הוא משום שבאה על הרבה עשין ביחד ואין צריך ידיעה. וכן בשעירי עצרת שמכפרים על כל טומאות מקדש וקדשיו שבין רגל לחבירו שלא נודעו לחוטאין, מה שאין כן בחטאת.

וכבר הבאנו לעיל [בהערות לתוס' בעמוד א' ד"ה אן] שהגר"ח בכריתות [טז א] הוכיח ששעירי עצרת באין לחובת היום וממילא מכפרין, ובכך הם דומים לעולה, שאינם מופרשים ונקראים על שם החטא כאשר החטאות. ויתכן שזו כוונת השטמ"ק שאין צריך בהם ידיעה ומכפרין כחטאות שמופרשות ונקראות על כמה חטאין, כי כפרתם ממילא. [וראה קרן אורה].

ומו"ר הגרא"ל הראה שרש"י דקדק [בד"ה והא הכא] שטומאת מקדש וקדשיו יש בה גם עשה, ולכן מקשינן שהוא עשה שאחר הפרשה. [ודוחק לומר שרק בא לפרש את הלשון "עשה" שאחר הפרשה, וגם השטמ"ק הבין כן ברש"י ולכן הקשה שהרי באכילה בטומאה אין עשה].

וביאר, שרק בעשה של טומאת מקדש וקדשיו שייך חסרון כפרה אחר הפרשה ולא בלאו, והיינו משום שספק הגמרא בעשה אינו שייך בשעירי עצרת, שהרי בעשה יש צד שאינו מכפר לפני הפרשה, כי הקרבן מכפר רק על עשה שכבר היה מוטל עליו קודם הפרשה, אך בטומאת מקדש וקדשיו שלא נודעה לו מתחילה, וידיעתו בסוף פוטרנו מקרבן ציבור, לא שייך לומר לומר שהחייבו תלוי בשעת הפרשה, כי אין הידיעה

בהונת חזור עליהן, אינו צריך שיהיו מנתר הלוג של הזאות. ומו"ר הגרא"ל ביאר שטעמו של רבי עקיבא שחייב מתן בהונת בכדי שיהא מתנות הראש מן הנותר, ומשום כך גם אין צורך להתחיל במתן על תנוך אזנו הימנית, כי די במתן בהונת כדי שיחשב השמן "מן הנותר". [ורייב"ז סבר ש"ההנותר" אינו מלמד שיהיה משארית המתנות שנעשו בלוג זה, אלא שמתנות הראש למצה ולא לכפרת הקרבן].

3. ומה שבחג השבועות הוצרכו להביא שעיר חטאת שני מיד לאחר שהתכפרו בראשון, הוא, משום שבחג השבועות מקריבים שתי סדרות של קרבנות, האחת של מוסף היום, והשניה של הקרבנות הבאים יחד עם כבשי עצרת ושתי הלחם, ולכן מצטרף לכל סדרה של קרבנות שעיר חטאת. ועיין בחזו"א [מנחות לב] ששני ענינים יש בחג השבועות, האחד, הוא יום חג כאחד מתוך שלשת הרגלים, והשני, הוא "יום הביכורים". ולכן מביאים על כל אחד מהם שעיר חטאת לכפר.

4. בשטמ"ק [אות ג] תמה איך הוכיחה הגמרא משעירי עצרת, והלא כל נידון הגמרא היה רק בעולה אם מכפרת על עשה שאחר הפרשה, ואילו שעירי עצרת באין על לאו שיש בו כרת, הן חטאת, ולעיל אמרו שבחטאת פשיטא לן שאינה מכפרת על חטא אחר הפרשה. וביאר שטעמם של עולה ושעירי עצרת שזה, שהרי הספק

שהקדישוהו תחילה, כדאמר רב יהודה אמר שמואל.

דאמר רב יהודה אמר שמואל: קרבנות ציבור – סכין של השוחט אותם מושכתן למה שהן, שגם אם הם הופרשו תחילה לצורך תמידין אפשר לשנותם בשעת שחיטתם לשם עולת ציבור⁽⁶⁾, כגון קייץ המזבח, משום שלב בית דין מתנה עליהן שאם לא יצטרכו לתמידין, יחול עליהם שם קיץ המזבח במקום שם תמידין⁽⁷⁾.

וכיון שבקרבנות ציבור לב בית דין מתנה עליהן, סבר רבי שמעון שהשעיר השני יכול לכפר על הטומאה שבין הפרשת הראשון להקרבת השני, אפילו באופן שהשעיר השני הופרש עוד מאתמול, כי לב בית דין מתנה שלא תחול ההפרשה עד למחר, סמוך לשעת ההקרבה.

בזה אחר זה הוא דכתיבא, אבל אם הפריש את שני השעירים כאחת אין מביאין אלא שעיר אחד, והרי בכל שנה מביאין שני שעירים?!

אלא, בהכרח, שאפילו אם הפרישו את שניהם כאחת הם קרבים. ושוב יש להוכיח שקרבן מכפר על חטאים שנעשו לאחר הפרשה, שהרי השני מכפר על חטאים שבין הפרשת הראשון לשני.

ודחינן: **אמר רב פפא – קרבנות ציבור קאמרת להוכיח מהם שמכפרים אחרי הפרשה? – שאני קרבנות ציבור דלב בית דין קמתנה עליהן, שלא תחול הפרשת הקרבן השני עד סמוך להקרבה, כדי שיתכפרו בו כל החוטאים בין הפרשת הראשון להקרבת השני⁽⁸⁾.**

ומצינו ש"לב בית דין מתנה" כיצד יחול הקרבן, וכי יש בכוחם להחיל את שם הקרבן בצורה שונה ממה

מה לי שנתקדשו שלא לדעת.

6. ראה **בתוס'** [ד"ה סכין] שדעת **רש"י** היא שחל שם הקרבן בהפרשתו, רק שלב ב"ד מתנה שיהיה אפשר לשנותו בשחיטה, ואילו דעת **הערוך** שהתנו ב"ד שבקרבנות ציבור לא יחול שם הקרבן כלל עד שחיטתו.

וראה **באור שמוח** [פ"ד מפסוהמ"ק ה"א] שהוכיח **הרמב"ם** למד כביאור רבו **הר"י מיגוש** [בשבועות יא: ד"ה ומהדרינן] שלמסקנת סוגיין אין שעירי הרגלים באים ברגל אחר, אלא לב ב"ד מתנה עליהם שיהיו נפדין תמימים, ולכן אין ראייה שמכפרין על עשה שאחר הפרשה.

ב. **בשער המלך** [פ"ט"ו מפסוהמ"ק ה"א] כתב שמכאן מקור דברי הרמב"ם [בפירושו למשנתנן] ששינוי קודש אינו פוסל בקרבן ציבור מפני שסכין מושכתן, וסבר שרק בשעת שחיטה חל שם הקרבן, ויכול הכהן לשנותו בשחיטה. ומה שאמרו לעיל [ד א] ששינוי קודש ישנו בציבור כיחיד, היינו רק לפני שידעה הגמרא את דינו של שמואל שסכין מושכתן. [או דהיינו רק בשחיטה, אך בשאר עבודות ישנו בציבור כביחיד ששינוי פוסל בהן מאחר שכבר חל שמו בשחיטה. ובהל' פסוהמ"ק, שם, לא חילק בין קרבן יחיד לציבור, שהסיק כפירש"י ששם חל בהפרשה, ורק ב"ד יכולין לשנותו, אך כהן ששינה פסלן.] אך תמה למה כבשי עצרת נפסלין שלא לשמן, והרי הן של ציבור וסכין מושכתן למה שהן. **ובמקדש דוד** [קונטרס אחרון סק"ג] תירץ שכבשי והרי רק על ידי משיכת סכין נקבע שם [כמבואר בפירוש הערוך שבתוספות], וכיון ששינה שם עצרת טעונים תנופה מחיים, וכיון שצריך לקבוע שם לפני שחיטה, לא שייך בהם דין זה של סכין מושכן. אולם תמה מאידך, כיצד עולים לחובת הציבור כששינה שם, קודם השחיטה במה נקבעו לקרבן שאותו צריך הציבור להביא. וצ"ע.

7. **רש"י** [בד"ה קרבנות] פירש שסכין מושכתן למה שהן ראויין,

מחייבת שום קרבן, ובהכרח שכל הדמיון בין שעיר עצרת לעולה הוא רק בעשה שיש בטומאת מקדש וקדשיו, שבו שייך חילוק בין קודם הפרשה לאחר הפרשה. [ולפ"ז מובן למה הגרעק"א הקשה את קושיית השטמ"ק רק על תוס' לעיל, ולא על סוגיין.]

5. **רש"י** פירש שלב העוסקים בצרכי ציבור מתנה עליהם. ומשמע שאין צורך שישבו ב"ד לצורך מחשבה זו, כי מה יצרף את מחשבותיהם כאחד, וגם אינם יכולים אלא להפקיע שלא תחול ההפרשה שיעשו הכהנים שלא כשליחותם, אך מה שיש להם כח לקבוע שתחול הפרשת הכהנים רק סמוך להקרבה, היינו כמו שכתב **הריטב"א** בשבועות [יא ב] שאין צריך תנאי מפורש, וכמפורש דמי, ודברים כאלו בלב כל אדם והוה דברים דמסתמא כל מה שיכולין ב"ד לתקן בהם יתקנו. והיינו שלא נעשה תנאי זה בפתע, אלא דין הקרבן כאילו התנו עליו, שכן הוא בלב כל אדם, ומועיל להפקיע קדושת הגוף ולהחזירה לקדושת דמים, ואפילו לעשות הפרשה חדשה.

ובחזו"א מנחות [כ"ח סק"ז] הוכיח שאף על פי שקדושת הגוף לא פקעה בכדי, מכל מקום לב ב"ד מתנה שתפקע הקדושה מהמתיר מכתבן ולהבא, כשם שקדושת הגוף פוקעת כשאינו ראוי למצוותו, וכקדשים שמתו שפוקעת קדושתן. [והוכיח כן ממותר קטורת, שאילו לב ב"ד מתנה שיהיה חולין, נמצא שלא התפטמה בכלי שרת, ואין אפשר לחזור לקחתה מתרומה חדשה. וראה **במל"מ** סוף הל' שקלים **וערוך לנר** כריתות ו: שמהחזירה למכתשת ומתפטמת בקודש עם הקטורת החדשה]. וראה עוד מדבריו בהערות לתוס'.

ובקהילות יעקב [שבועות סימן ח'] העלה שנחלקו בזה הראשונים, שהרי תוס' במנחות [ע"ט ב] הקשו שכלי שרת מקדשין שלא מדעת ולא יועיל מה שבי"ד לא התכוונו לקדש בכלי שרת, ומשמע שהגידו היה על קדושתן בתחילה, אם התקדשו או לא, ואילו ב"ד מתנין לעקור קדושה מכתבן ולהבא,